

Warszawa, dnia 07 marca 2014 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

BM-1-071-100/14/3

DWMPC-VI-071-2/14

Dot: BPS/043-49-2110-MS/14

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 10.03.2014 r.

nr. 952 podpis MPatec

Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 11.03.14
nr. 1453 podpis

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Stanisław Pomicz

Uprzejmie przedstawiam Panu Marszałkowi odpowiedź na oświadczenie Pani Senator Alicji Chywickiej w sprawie dotyczącej przemocy w rodzinie, skierowane do Ministra Sprawiedliwości w dniu 26 lutego 2014 roku, znak sprawy: BPS/043-49-2110-MS/14.

Pani Senator w oświadczeniu złożonym na 49 posiedzeniu Senatu w dniu 20 lutego 2014 roku zwróciła uwagę na trudną sytuację wskazanej w oświadczeniu osoby doznającej przemocy w rodzinie i zwróciła się do Ministra Sprawiedliwości o zainteresowanie sprawą.

Na wstępie należy wskazać, że Minister Sprawiedliwości nie posiada uprawnień pozwalających na ingerencję w treść wydawanych przez sąd orzeczeń, co nierozdzielnie związane jest z zasadą niezawisłości sędziowskiej. Nie posiada także legitymacji do wniesienia skargi kasacyjnej (kasacji), które to prawo przysługuje zarówno w procedurze cywilnej, jak i karnej Prokuratorowi Generalnemu (art. 521 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku *Kodeks postępowania karnego*, Dz.U. Nr 89, poz. 555 z późn.zm. oraz art. 398 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku *Kodeks postępowania cywilnego* – tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 101).

W tym ostatnim przypadku, kompetencje te utracił z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 października 2009 roku *o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. Nr 178, poz. 1375) tj. z dniem 31 marca 2010 roku, na skutek rozdziału funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego. Strona niezadowolona

z rozstrzygnięcia organów ścigania lub sądu powinna dążyć do jego zmiany w drodze przysługujących jej środków odwoławczych.

Odnośnie do zaakcentowanego przez Panią Senator problemu zameldowania osoby stosującej przemoc w mieszkaniu zajmowanym przez osobę doznającą przemocy, należy wskazać, że meldunek ma charakter wyłącznie administracyjny, a fakt zameldowania w danym lokalu nie kreuje, ani też nie stanowi potwierdzenia praw osoby zameldowanej do danego lokalu.

Podkreślenia również wymaga, że obowiązujące przepisy prawa przewidują liczne podstawy prawne orzeczenia eksmisji sprawcy przemocy w rodzinie z mieszkania zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną przemocą w rodzinie. Jednym z takich przepisów jest art. 58 § 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku *Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (tekst jednolity z 2012 roku, poz. 788 z późn.zm.), który stanowi, że *„Jeżeli małżonkowie zajmują wspólne mieszkanie, sąd w wyroku rozwodowym orzeka także o sposobie korzystania z tego mieszkania przez czas wspólnego w nim zamieszkiwania rozwiedzionych małżonków. W wypadkach wyjątkowych, gdy jeden z małżonków swym rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie, sąd może nakazać jego eksmisję na żądanie drugiego małżonka. Na zgodny wniosek stron sąd może w wyroku orzekającym rozwód orzec również o podziale wspólnego mieszkania albo o przyznaniu mieszkania jednemu z małżonków, jeżeli drugi małżonek wyraża zgodę na jego opuszczenie bez dostarczenia lokalu zamiennego i pomieszczenia zastępczego, o ile podział bądź jego przyznanie jednemu z małżonków są możliwe”*.

Jeżeli jednak sąd w wyroku rozwodowym nie orzekł eksmisji osoby stosującej przemoc, osoba pokrzywdzona przemocą w rodzinie ma możliwość domagania się jej na innych podstawach prawnych.

Ustawą z dnia 10 czerwca 2010 roku *o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. Nr 125 poz. 842 ze zm.) wprowadzono do ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) art.11a, który w ust. 1 przewiduje, że *„jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta przemocą może żądać, aby sąd zobowiązał go do opuszczenia mieszkania.”*

Zgodnie z ust. 2 wyżej wymienionego przepisu, *„Sąd rozpoznaje sprawę w trybie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) o postępowaniu nieprocesowym. Postanowienie zapada po przeprowadzeniu rozprawy, która powinna odbyć się w terminie jednego miesiąca od dnia*

wplywu wniosku. *Staje się ono wykonalne z chwilą ogłoszenia i może być zmienione lub uchylone w razie zmiany okoliczności*”.

Wprowadzenie w art. 11a ustawy o *przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* nowego trybu orzekania nakazu opuszczenia przez sprawcę przemocy w rodzinie lokalu wspólnie zamieszkiwanego z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, miało na celu przyspieszenie izolacji sprawcy przemocy w rodzinie. Niższa wysokość opłat od wniosku o nakazanie opuszczenia lokalu mieszkalnego w tym trybie, aniżeli od pozwów wnoszonych na innych podstawach prawnych, również stanowi istotne ułatwienie do dochodzenia wyżej wymienionego roszczenia przed sądem.

Warto również zauważyć, że w przypadku zarzutów dotyczących sprawności postępowania czy to organów ścigania, czy też sądu – możliwe jest wystąpienie ze skargą do właściwych podmiotów.

Zgodnie z art. 41b § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (tekst jednolity z 2013 roku, poz. 427 z późn.zm.), organem właściwym do rozpatrzenia skargi lub wniosku, dotyczących działalności sądu, jest prezes sądu. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczą działalności sądu okręgowego i sądu rejonowego, organem właściwym do rozpatrzenia jest prezes sądu okręgowego. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczą działalności sądu apelacyjnego i sądu okręgowego, organem właściwym do rozpatrzenia jest prezes sądu apelacyjnego (§ 2).

Organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej działalności prezesa sądu rejonowego jest prezes sądu okręgowego, działalności prezesa sądu okręgowego - prezes sądu apelacyjnego, a działalności prezesa sądu apelacyjnego - Krajowa Rada Sądownictwa (§ 3). Dotyczy to skarg nie odnoszących się do działań, w których sędziowie są niezawisli, a więc nie dotyczących rozstrzygnięć merytorycznych.

Reasumując, stwierdzić należy, że w obowiązujące przepisy prawa przewidują szereg podstaw prawnych do orzeczenia obowiązku opuszczenia przez sprawcę przemocy w rodzinie lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną przemocą w rodzinie, a wybór trybu dochodzenia wyżej wymienionego roszczenia należy do osoby pokrzywdzonej.

W celu uzyskania wzmocnienia i wsparcia, oraz dokonania właściwego wyboru prawnej ścieżki dochodzenia roszczeń, pokrzywdzeni przemocą w rodzinie mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej i informacji prawnej świadczonej przez Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. W całym kraju funkcjonuje 35 tego rodzaju ośrodków.

Szczegółowe dane teleadresowe dostępne są na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pod adresami:

<http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie/placowki-swiadczone-pomoc/> oraz <http://www.mpips.gov.pl/przemoc-w-rodzinie/baza-teleadresowa/>.

W niniejszej sprawie, wobec braku istotnych informacji o stanie faktycznym i prawnym, nie jest możliwe pełne rozeznanie sytuacji i udzielenie właściwej informacji. Z tego względu zachęcam do skorzystania przez osobę pokrzywdzoną przemocą w rodzinie, o której mowa w oświadczeniu Pani Senator, do skorzystania z usług Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie we Wrocławiu, który zlokalizowany jest przy ul. Bora Komorowskiego 31, tel./fax (71) 35-29-403.

Ośrodek ten świadczy pomoc, m.in. poprzez:

- a) udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej i prawnej oraz zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej w przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia ofiary przemocy w rodzinie,
- b) rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie i ocena ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ofiary lub jej dzieci pozostających pod jej opieką,
- c) opracowanie indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniającego: potrzeby, cele, metody i czas pomocy,
- d) udzielanie poradnictwa:
  - medycznego,
  - psychologicznego,
  - prawnego,
  - socjalnego,
- e) prowadzenie grup wsparcia lub grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- f) prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary przemocy w rodzinie oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- g) ocenę sytuacji dzieci na podstawie przeprowadzonego w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w art. 107 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U z 2013 roku, poz. 182 z późn. zm.), i udzielanie im wsparcia lub pomocy psychologicznej oraz specjalistycznej pomocy socjoterapeutycznej i terapeutycznej,
- h) udzielanie konsultacji wychowawczych.

2
z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Wojciech Węgrzyn
PODSEKRETARZ STANU